

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 22/1254-108
Saksbehandler Gøran Brovig Olsen

Utvalg	Møtedato
Planutvalg	10.09.2024

Forslag til kommuneplan 2024-2036 med arealdel, planbeskrivelse, planbestemmelser, samfunnsdel og konsekvensutredning

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Forslag til kommuneplan for Gjerstad kommune 2024-2036; samfunnsdel og arealdel med bestemmelser, samt planbeskrivelse og tilhørende vedlegg, legges ut til offentlig ettersyn, iht. Plan og bygningsloven (PBL) § 11-14.

Frist for å komme med innspill til planene er 8. oktober 2024.

Denne kommuneplangenerasjonen erstatter eksisterende landbruksplan, strategisk næringsplan og de to kommunedelplanene for helse og omsorg og oppvekst og utdanning.

Kommunedirektøren gis myndighet til å ta en endelig gjennomlesning etter planutvalgsmøtet, før planen i sin helhet legges ut på høring, for å rette eventuelle grammatiske og semantiske feil, og gjøre mindre justeringer som ikke endrer betydningen av innholdet.

Vedlegg

KU og ROS-analyse for kommuneplan 2024-2036 - Gjerstad kommune
Regional plan for senterstruktur
Skred, kvikkleire flom og håndtering av myr
Planbeskrivelse til kommuneplan 2024-2036 - Gjerstad kommune
Bestemmelser til kommuneplanens arealdel 2024-2036 - Gjerstad kommune
Arealstatistikk for kommuneplan 2024-2036
Tabelloversikt innspill til planen som ble trukket tilbake_feb2023
Kommuneplan 2024-2036 - Gjerstad kommune- Arealplan
Temakart 1 til arealplan
Temakart 2 til arealplan
Temakart 3 til arealplan
Temakart 4 til arealplan
Temakart 5 til arealplan
Forklaring på ord og uttrykk brukt i kommuneplanen
Samfunnsdel til kommuneplan 2024-2036_høringsversjon aug24

Bakgrunn (Fakta)

Kommuneplanarbeidet startet opp i 2019, men ble satt på vent når behovet oppstår for å samle den kommunale plankapasiteten omkring det interkommunale samarbeidet om planlegging av ny E18 mellom Tvedestrand og Bamble. I 2021 ble planleggingen av E18 stilt i bero og Gjerstad kommune gikk videre i prosessen med å utarbeide en ny kommuneplan.

Opprinnelig var det satt opp i planprogrammet for kommunestyreperioden at arealdelen skulle revideres, og at samfunnsdelen kun skulle justeres. Men ettersom arbeidet skred frem, så vi et

behov for også å revidere samfunnsdelen, da statlige retningslinjer og forventninger har endret seg betydelig siden forrige plan ble utarbeidet. I tillegg ble det underveis bestemt at landbruksplanen og kommunens strategiske næringsplan skulle opphøre, og at temaene skulle ivaretas i kommuneplanens samfunnsdel. Viktige prinsipper fra de to kommunedelplanene for helse og omsorg og for oppvekst og utdanning er også tatt med som en del av kommuneplanens samfunnsdel, slik at denne nå vil erstatte de to kommunedelplanene når den blir endelig vedtatt.

Kommunestyret har valgt å fortsette med de fire hovedsatsingsområdene fra nåværende kommuneplan for å holde kontinuitet i satsinger og målområder:

- Befolkningsutvikling
- Senter- og næringsutvikling
- Helse og omsorg
- Oppvekst og utdanning

Samtidig er det lagt opp til flere gjennomgripende fokusområder, som skal ligge til grunn for alt vi planlegger og de valg som tas i kommunen. I varierende grad, ut ifra hvilke tema det er snakk om, skal alle planer og tiltak vurderes opp imot disse gjennomgripende fokusområdene:

- FNs bærekraftsmål
- folkehelse
- klima- og miljø + naturfokus
- levekår, trivsel og sosial utjevning
- balansert befolknings sammensetning – demografifokus
- digitalisering
- strategisk bolig-, hytte- og funksjonsplassering
- innovasjon

I løpet av prosessen har vi hatt temamøter og kommunestyreverksteder med forskjellige fokusområder knyttet opp mot kommuneplanarbeidet.

Det har vært eget temamøte omkring landbruk, både tradisjonelt landbruk og viktigheten av jordvern, men også nytenkning med tanke på tilleggsnæringer og mer grønt fokus inn i næringen. Det ble sett spesielt på hvordan landbruksnæringen og annen type næring kan knyttes tettere sammen, og at landbruksnæringen i større grad kan benyttes inn i helse-, omsorgs- og oppvekstsektoren. I dette arbeidet har politikere, bønder, skogeiere, bondelaget, Statsforvalteren og Innovasjon Norge vært involvert i tillegg til administrasjonen.

Etter siste høringsrunde for kommuneplanen ble det også avholdt et allmøte, hvor alle aktører fikk mulighet til å drøfte temaer av interesse i kommuneplanen. Her ble friluftsliv et av hovedtemaene, som igjen har medført til betydelige endringer i revidert arealplankart.

Temaer i kommunestyreverkstedene, hvor også ungdomsrådet har vært med, har vært sentrumsutvikling med fokus på boligstrategier og arealbruk, hensynssoner, vurdering av aktuelle boligområder, hytteutbygging med muligheter og utfordringer, helse, demografiutfordringer og oppvekst. Møtene har skapt betydelig engasjement og gitt mange gode drøftinger som administrasjonen har tatt med seg i arbeidet med planen.

Som utgangspunkt for Kommuneplanen ligger kommunens oversiktsdokument, basert på Folkehelselovens §5 "Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunen", i tillegg til områder og tema som politikerne ønsker å løfte oppmerksomheten rundt. Vi har et oversiktsdokument som begynner å bli av eldre dato, men vi ser på statistikker og målinger som kommunebarometeret og Gjerstads folkehelseprofil mm., at vi dessverre har de samme utfordringene som da dette oversiktsdokumentet ble utarbeidet.

Samfunnsdelen er kommunens styringsdokument. Her ligger prinsippene for hvordan vi ønsker å jobbe med alle kommunens temaer og arbeidsoppgaver. Den har et tolvårs-perspektiv. Arealdelen består av et juridisk bindende plankart som viser arealformål og planbestemmelser. Arealdelen er utarbeidet basert på prinsippene i Samfunnsdelen.

Et nytt styringsverktøy er at Samfunnsdelen inneholder en arealstrategi for kommunen. Denne skal bidra til å binde Samfunnsdelen og Arealdelen tettere sammen.

Planbeskrivelse med konsekvensutredninger er et dokument som er ment å skulle gi dypere forståelse av hva som ligger i planen og planbestemmelsenes betydning. PBL § 4-2 Planbeskrivelsen «beskriver planens formål, hovedinnhold og virkninger, samt planens forhold til rammer og retningslinjer som gjelder for området». Konsekvensutredningene hjelper oss til å gjøre vurderinger av ønskede nye utbyggingsområder; om de lar seg realisere, eller ikke.

I kommunestyrets budsjettvedtak vedtas et handlingsprogram for kommunen. Handlingsprogrammet og økonomiplanen med budsjett, er det som i PBL omtales som handlingsdelen. Denne har et fireårsperspektiv og en tiltaksplan for det kommende året. Handlingsdelen bygger på prinsippene i Kommuneplanen, og følger opp det som er vedtatt i denne. Kommuneplanen blir et veiledningsdokument i gjennomføringen av den årlige revideringen av handlingsprogrammet og økonomiplanen med budsjett, slik at dette er i tråd med Kommuneplanen som kommunens viktigste styringsdokument.

Etter at planen var ute på offentlig høring i siste omgang, med frist i mars 2024, kom det flere merknader om diverse hensynssoner, og både Statsforvalteren, fylkeskommunen og Statens vegvesen fremmet innsigelser. Dette resulterte i en større endring av planen, og administrasjonen mener derfor at det vil være hensiktsmessig å avholde en ny ordinær høringsprosess. Slik sikrer vi størst mulig grad av innbyggerinvolvering og en demokratisk prosess før et endelig vedtak av ny kommuneplan.

Kommunen opplever å ha hatt en god og konstruktiv dialog rundt innsigelsene fra Statsforvalteren og fylkeskommunen, og alle innsigelser fra disse myndighetene er løst. Med ett unntak er også innsigelsene fra Statens Vegvesen løst gjennom tilpasninger fra kommunens side. Denne omhandler i foreliggende planforslag næringsområdet N2b. Kommunen har gjort betydelige anstrengelser for å imøtekomme vegvesenets ønsker og behov, men før sommeren måtte vi konstatere at vi ikke kom til enighet om et arealmessig mindre område som omhandler formålsgrensen mot E18 for det aktuelle næringsområdet.

Statsforvalteren har vært i dialogmøter både med Statens vegvesen, men heller ikke de har klart å finne en minnelig løsning som vegvesenet kunne godta. Med mindre meklinger i regi av Statsforvalteren mellom Statens vegvesen og kommunen fører fram, kan det bli aktuelt å fremme planen for vedtak i kommunestyret med N2b som et «hvitt felt», mens vi venter på en avgjørelse fra departementet. Det betyr i så fall at det aktuelle området i planen inntil videre videreføres med planbestemmelser som i nåværende kommuneplan.

Vurderinger

Vi har hatt en lang, men god prosess. Møter og kommunestyreverksteder har skapt engasjement, og gitt mange gode drøftinger som administrasjonen har tatt med seg i arbeidet. Ledergruppa har i flere vendinger hatt planen oppe til gjennomarbeiding. Vi håper og tror at temaer som har vært drøftet og innspill som har kommet, er gjenkjennbart i planen som nå blir lagt ut på høring.

Det har kommet mange høringsinnspill som alle er vurdert. I flere tilfeller er planen justert etter gjennomarbeiding av innspillene (se vedlagt svar til alle høringsparter).

Gjennom integrering av tema og fagfelt som tidligere er undergitt temaplaner og kommunedelplaner, samles nå kommunens styringslinjer i én overordnet plan. Det tror vi bidrar til at det kommunale planverket blir lettere tilgjengelig for så vel innbyggere, næringsliv, frivillig sektor som politikere og administrasjonen.

Fra administrasjonens side mener vi at planen er godt gjennomarbeidet og vi er klare for å sette en sluttstrek. Det kan likevel være småjusteringer og grammatiske og semantiske ting, som en har lest seg blind på. Vi håper derfor at kommunedirektøren gis myndighet til å ta en endelig gjennomlesning etter planutvalgsmøtet, før planen i sin helhet legges ut på høring.

Ungdomsrådet har ønsket at vi lager en egen ordforklaring, slik at ord som er naturlig i fagspråket, kan slås opp for dem som ikke er så bevandret i bransjen. Denne ligger som et vedlegg. Vi oppfordrer kommunestyrerepresentantene til å komme med innspill til andre ord som evt. bør inn i listen, nå når dere leser gjennom planen.

Driftsmessige konsekvenser

En ny kommuneplan vil alltid føre til justeringer og forhåpentligvis forbedringer i den daglige driften. For å møte kommunens demografiutvikling og den globale klima- natur- og energikrisen, må kommunen ta innovative grep, og justere dagens drift i en ny og mer effektiv retning. Vi må gjøre ting annerledes. Dette bærer forslag til ny kommuneplan preg av.

Konklusjon

Forslag til kommuneplan for Gjerstad kommune 2024-2036, legges ut til offentlig ettersyn, iht. PBL § 11-14.